

Measuring of the Compact Objects' Parameters by Analysis of their Shadow

Vassil K. Tinchev*

Department by Physics, Faculty of Hydraulic Engineering,

University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy,

1 Hristo Smirnenski Blvd., 1164 Sofia, Bulgaria;

Department of Differential Equations and Mathematical Physics,

Institute of Mathematic and Informatics, Bulgarian Academy of Sciences,

Acad. Georgi Bonchev Str., Block 8, 1113 Sofia, Bulgaria;

Sofia High School of Mathematics,

61 Iskar Str., 1000 Sofia, Bulgaria

13 март 2024 г.

Абстракт

The following work presents a sufficiently general method for finding the parameters that characterise self-gravitating compact objects when their shadow contour is explicitly set. This method can be used in various algorithms to analyse experimental data for the shadow contour of specific compact objects.

PACS numbers: 04.70.-s, 04.70.Bw, 04.40.-b, 04.90.+e, 95.30.Sf, 98.35.Jk

Introduction

Известно е, че контурът на сянката на компактните самогравитиращи обекти зависи от метриката на пространство-времето в тяхната околност и съответно съдържа информация за тях [1], [2]. Сенките на черните дупки на Kerr-Newmann са изследвани в [3]-[10], като първите резултати са намерени в края на миналия век. В последните години се водят интензивни изследвания в това направление [11]-[60] и вече има немалко работи в които за конкретни компактни самогравитиращи обекти са получени в експлицитен вид параметрични уравнения, задаващи контура на тяхната сянка в т.нар. небесни координати [61]. През тази година бяха представени първите експериментални резултати на колаборацията *Event Horizon Telescope* [62]-[67] за

*E-mail: tintschev@gmail.com

сянката на свръхмасивната черна дупка в центъра на галактиката M87. Очаква се да бъдат получени данни за контура на сянката и на други централногалактични свръхмасивни черни дупки, включително и за тази в центъра на Нашата Галактика *Sagittarius A**. Възниква въпросът какво можем да кажем за природата на един компактен самогравитиращ обект, когато наблюдаваме контура на неговата сянка? Или по-конкретно, ако предположим, че наблюдаваме сянката на определен тип компактен обект, то как да преценим доколко това предположение е уместно и съответно да оценим параметрите, характеризиращи дадения обект и положението на наблюдателя спрямо него? При всеки стационарен източник на гравитационно поле имаме поне три такива параметъра. Това са масата на обекта M , ъгловият момент на единица маса a и ъгълът θ_0 под който наблюдателя вижда оста на въртене на обекта - т.нар ъгъл на инклинация. Съответно контурът на сянката на обекта зависи от тези параметри. Най-простият случай е този на въртяща се черна дупка в Айнщайновата теория на гравитацията. Незаредената черна дупка се описва от решението на Kerr [68], а тази с електричен заряд от решението на Kerr-Newman [69], [70]. Контурът на сянката на незаредената черна дупка зависи само от тези три параметъра. Ако стационарната черна дупка има електричен заряд Q , то неговата стойност ще бъде допълнителен четвърти параметър от който зависи контура на сянката ѝ. Ясно е, че контурите на сянката на компактните обекти от един и същи тип (например черни дупки на Kerr) ще се представят чрез даден клас криви, като отделните екземпляри на класа ще се характеризират с параметрите в решението на уравненията на гравитационното поле, задаващо определената от компактния обект метрика на пространство-времето. При стационарните обекти допълнителен параметър от който зависи контура на тяхната сянка, е ъгълът на инклинация θ_0 . С други думи, ако означим с α и β "небесните координати" на контура на сянката, то те ще бъдат функции на параметрите M , a , Q и т.н. от които зависи определената от компактния обект метрика на пространство-времето, а също така и от ъгъла на инклинация θ_0 - $\alpha \equiv \alpha(M, a, \dots, \theta_0, r)$, $\beta \equiv \beta(M, a, \dots, \theta_0, r)$. Тук $r \in [r_{min}, r_{max}]$ е аргументът чрез който се параметризира контура на сянката. Изобщо казано в експлицитните изрази за α и β , аргументът r задава радиусите на нестабилни кръгови фотонни орбити. Когато наблюдаваме сянката на компактния обект, то отговорът на въпроса какво можем да кажем за неговата природата, се свежда до една конкретна задача. Трябва да укажем метод с помощта на който да определяме параметрите M , a , ... и θ_0 , характеризиращи компактните самогравитиращи обекти, когато имаме само графиката на контура на тяхната сянка и можем да правим измервания на отсечки и ъгли върху тази графика. В настоящата работа е представен един такъв метод за определяне параметрите на компактните самогравитиращи обекти чрез измервания върху контура на сянката им. Той може да се използва в различни алгоритми за анализ на експерименталните данни за контура на сянката на конкретни компактни обекти. Същността на метода е илюстрирана за случая на черна дупка на Kerr, като е указано как следва да се постъпи във всяка друга подобна ситуация при която контурът на сянката на компактния обект се задава експлицитно.

Case of the Kerr black hole

Контурът на сянката на една Керовска черна дупка се параметризира по следния начин:

$$\alpha = \frac{1}{a(r-M)\sin\theta_0} [r^2(r-3M) + a^2(r+M)], \quad (1)$$

$$\beta = \pm \sqrt{\frac{2[r^2(r^2-3M^2)+a^2(r^2+M^2)]}{(r-M)^2} - a^2\sin^2\theta_0 - \alpha^2}.$$

Тук $\alpha(r)$ и $\beta(r)$ са небесните координати на контура на сянката, M , a и θ_0 са съответно масата на черната дупка, нейния ъглов момент на единица маса и ъгъла под който наблюдателя вижда оста на въртене на черната дупка - ъгъла на инклинация. Аргументът r чрез който се параметризира контура на сянката, както вече казахме, задава радиусите на т.нар. критични кръгови фотонни орбити. При наблюдение на сянката на черната дупка може да определим координатата $\beta_i \equiv \beta(M, a, s, r_i)$ на всяка една точка $C_i = (\alpha_i, \beta_i)$ от контура непосредствено - в дадени избрани от нас единици M_u , съответстващи на мащаба в който е начертан контурът на сянката на черната дупка. Така е защото оста α е ос на симетрия за сянката. По тази причина по-нататък ще разглеждаме само "горната" половина на сянката - за която непосредствено измеряемата координата β е по-голяма от нула. Координата $\alpha_i \equiv \alpha(M, a, s, r_i)$ на огледално разположените (спрямо оста α) точки $C_i(\alpha_i, \beta_i)$ и $\tilde{C}_i(\alpha_i, -\beta_i)$ от "горната" и "долната" половина на сянката, може да се определят с точност до произволна трансляция по оста α на началото на координатната система. С други думи наблюдението на сянката в "хоризонтално" направление (т.е. перпендикулярно на β), позволява да се измери непосредствено в единици M_u не α_i координатата, а разликата $\Delta\alpha_{ij} \equiv \alpha_j - \alpha_i$, определена за всеки две точки $C_i = (\alpha_i, \beta_i)$ и $C_j = (\alpha_j, \beta_j)$ от контура. Удобно е да използваме и друга непосредствено измеряема по контура на сянката величина, която се определя чрез производните по r на небесните координати $\alpha(r)$ и $\beta(r)$. Такава величина е тангенсът на ъгъла ς , който сключва с оста α допирателният към контура на сянката вектор в произволна точка $C = (\alpha, \beta)$. За него имаме:

$$\tan\varsigma = \frac{d\beta}{d\alpha} = \frac{\beta'}{\alpha'} \equiv T; \quad \alpha' \equiv \frac{d\alpha}{dr}, \quad \beta' \equiv \frac{d\beta}{dr}. \quad (2)$$

Съласно (1):

$$T = \frac{-r^2(r-3M) - a^2(r+M)(1-s^2)}{\beta as(r-M)} = -\frac{\alpha}{\beta} + \frac{as(r+M)}{\beta(r-M)}, \quad s \equiv \sin\theta_0. \quad (3)$$

Нека представим (1) и (3) чрез съответните им полиномиални уравнения. Ясно е, че при $r \neq M$, $a \neq 0$, $s \neq 0$ и $\beta \neq 0$ това винаги е възможно. Имаме:

$$P_\alpha \equiv as\alpha(r-M) - r^2(r-3M) - a^2(r+M) = 0,$$

$$P_\beta \equiv (\beta^2 + a^2s^2 + \alpha^2)(r-M)^2 - 2[r^2(r^2-3M^2) + a^2(r^2+M^2)] = 0, \quad (4)$$

$$P_T \equiv (\beta T + \alpha)(r-M) - as(r+M) = 0.$$

Можем да заменим полиномът P_T с полином P_U ($U \equiv 1/T$). Съгласно (3) е изпълнено:

$$P_U \equiv U [r^2(r - 3M) + a^2(r + M)(1 - s^2)] + \beta as(r - M) = 0. \quad (5)$$

Задачата, която следва да решим, е намирането с помощта на (4), на поне едно ново полиномиално уравнение, чиито аргументи са параметрите на Керовската черна дупка (M и a), параметъра характеризиращ положението на наблюдателя спрямо оста на въртене на черната дупка (s), заедно с величините, които можем да измерваме непосредствено, наблюдавайки контура на сянката (β и T). Очевидно за постигането на тези цел трябва в системата (4) да се елиминират едновременно α и r . Необходимо да изследваме полиномиалната система (4) с помощта на метода, използващ базиси на Gröbner [71]. Оказва се, че алгоритъмът на Buchberger [72], приложен към (4), е напълно изчислим и води до следния експлицитен резултат:

$$\begin{aligned} P \equiv & 64a^6M^2(1 - s^2)^3 + 48\beta^2a^4M^2(1 - s^2) [(2 + T^2)s^2 - 2(1 + T^2)] - \\ & - 16\beta^3T^3a^3M^2s^3 - \beta^4(1 + T^2)^2 [27M^4 - a^4(1 - s^2)^2] - \\ & - 6\beta^4(1 + T^2)a^2M^2 [(5 + T^2)s^2 - 5(1 + T^2)] + \\ & + \beta^6(1 + T^2)^2 [(1 + T^2)(M^2 - a^2) + a^2s^2] = 0. \end{aligned} \quad (6)$$

Виждаме, че ако вземем три точки от "горната" половина на наблюдаваната от нас сянка на черната дупка, за които (β, T) са съответно (β_1, T_1) , (β_2, T_2) и (β_3, T_3) , то когато $(\beta_1, T_1) \neq (\beta_2, T_2) \neq (\beta_3, T_3)$, е възможно по принцип да определим M , a и s , решавайки следната полиномиална система уравнения:

$$\begin{aligned} P(\beta_1, T_1, M, a, s) &= 0, \\ P(\beta_2, T_2, M, a, s) &= 0, \\ P(\beta_3, T_3, M, a, s) &= 0 \end{aligned} \quad (7)$$

Ясно е, че при такова едно разглеждане на (6) само по три точки от контура на сянката, изобщо казано няма как да получим едно единствено решение. Освен това едва ли ще е възможно да се реши системата точно, имайки предвид степените на мономите по M , a и s . Разбира се винаги може да решим числено въпросната полиномиална система уравнения за M , a и s . Освен това ние имаме и свободата да изберем повече от три точки от контура на сянката, т.е. да търсим числени решения на (7) относно M , a и s , взимайки колкото искаме тройки стойности β_i и T_i . По този начин ще имаме възможност да определим ефективно истинските стойности на M , a и s , тъй като те ще присъстват сред решенията на (7) за всяка от избраните тройки точки от контура на сянката на нашата черна дупка. Всъщност свободата да вземем колкото искаме точки от контура на сянката, подсказва един възможен изход, позволяващ да се реши напълно експлицитно до край задачата за намиране на ъгъла на инклинация и параметрите на въртящата се черна дупка, имайки данните за контура на нейната сянка. Полиномиалното уравнение (7) има следната структура:

$$P(\beta, T, M, a, \dots, s) = \sum_{j=1}^K A_j(\beta, T) p_j(M, a, \dots, s), \quad (8)$$

Ако разделим това уравнение на конкретен полином $p_c(M, a, \dots, s) \neq 0$, ще получим:

$$\frac{P(\beta, T, M, a, \dots, s)}{p_c(M, a, \dots, s)} = -B(\beta, T) + \sum_{j=1, j \neq c}^K A_j(\beta, T) q_j(M, a, \dots, s), \quad 1 \leq c \leq K, \quad (9)$$

където:

$$\begin{aligned} B(\beta, T) &= -A_c(\beta, T), \\ q_j(M, a, \dots, s) &= \frac{p_j(M, a, \dots, s)}{p_c(M, a, \dots, s)}, \quad j \neq c. \end{aligned} \quad (10)$$

По-нататък за удобство ще преномерируем рационалните функции $q_j(M, a, \dots, s)$ по такъв начин, че $j \in \{1, 2, 3, \dots, K-1\}$. Нека $\mathfrak{q}$ е множеството рационални функции $q_j(M, a, \dots, s)$. Избираме измежду тях подмножество $\mathfrak{Q}$, състоящо се от членове $Q_j(M, a, \dots, s) \in \mathfrak{Q} \subset \mathfrak{q}$, които са такива, че за $Q_1(M, a, \dots, s)$, $Q_2(M, a, \dots, s)$, ... и $Q_g(M, a, \dots, s)$ ($g \leq k \equiv K-1$), системата:

$$\begin{aligned} Q_1(M, a, \dots, s) &= v_1, \\ Q_2(M, a, \dots, s) &= v_2, \\ &\dots \\ Q_g(M, a, \dots, s) &= v_g, \end{aligned} \quad (11)$$

е разрешима относно параметрите на черната дупка M , a , ..., и синуса от ъгъла на инклинация s . Тук сме отчели това, че ако разглеждаме не Керовска черна дупка, то трябва да имаме не три, а повече уравнения в минималната разрешима относно параметрите на черната дупка система рационални уравнения (11). Това е изпълнимо условие. Един възможен избор би могъл да е този при който степените на неизвестните параметри M , a , s , ... във функциите Q_1 , Q_2 , ..., Q_g са по-ниски от съответните степени във всяка друга функция $q_j \in \mathfrak{q}$. Ако системата (11) е такава, че $k = g$, то толкова по-добре. Но за съжаление това не винаги е постижимо.

За да намерим как v_1 , v_2 , ..., v_g се изразяват от данните за контура на сянката (в Керовския случай $g = 3$), трябва да вземем k различни точки от контура и да решим относно q_j следната линейна система уравнения:

$$\sum_{j=1}^k A_j(\beta_i, T_i) q_j = B(\beta_i, T_i). \quad (12)$$

Разбира се трябва така да сме подбрали точките от контура на сянката, че да не е равна на нула детерминантата на матрицата $A_j(\beta_i, T_i)$, което при положение, че имаме множество от точки с мощност континуум, не би трябвало да е трудно. От всичките k решения за функциите q_j , са важни тези, които позволяват да се намерят експлицитно параметрите на черната дупка и ъгъла на инклинация - т.е. решенията за $Q_j \in \mathfrak{Q} \subset \mathfrak{q}$, които са три ($j \in \{1, 2, 3\}$) в избрания случай. Другите решения за q_j задават връзки между различните β_i и T_i на избраните точки от контура на сянката, които са конкретни съотношения, валидни за сянката на дадения тип черна дупка. Тях можем да използваме като критерий за това дали изследваната сянка, е сянка на точно този тип черна дупка, който предполагаем - в дадения случай Керовска

черна дупка. Подобен критерий е и условието $|s| < 1$.

Преди да приложим описания алгоритъм за избрания конкретен пример на въртяща се незаредена черна дупка, нека отбележим, че при други типове черни дупки е възможно по метода на базиси на Gröbner да се намерят не едно, а повече независими уравнения от типа на (6). В някои случаи може да се окаже удобно да се използва цялата съвкупност от полиномиални уравнения, а не само това, което е от най-ниска степен. Това не пречи да се следва алгоритъма. Ще трябва рационалните функции P , A_j , q_j и B да номерираме с допълнителни индекси - съответно като P_h , A_{hj} , q_{hj} и B_h , където h се изменя от 1 до броя различни уравнения от типа на (6) - да речем l .

И така, нека сега приложим всичко казано дотук относно възможностите за анализ на експлицитно намерените с помощта на базиси на Gröbner, полиномиални уравнения от типа на (6), за случая с контура на сянката на въртяща се незаредена черна дупка на Керг. Необходимо е да представим (6) в същия вид като (9). Но преди това нека видим какви са полиномите $p_j(M, a, \dots, s)$. Съгласно (6) имаме:

$$\begin{aligned} p_1 &\equiv a^2 s^2, \quad p_2 \equiv M^2 - a^2, \quad p_3 \equiv a^2 M^2 s^2, \quad p_4 \equiv a^4 (1 - s^2)^2 + 30a^2 M^2 - 27M^4, \\ p_5 &\equiv a^3 M^2 s^3, \quad p_6 \equiv a^4 M^2 (1 - s^2), \quad p_7 \equiv a^4 M^2 s^2 (1 - s^2), \quad p_8 \equiv a^6 M^2 (1 - s^2)^3. \end{aligned} \quad (13)$$

Съответно полиномите $A_j(\beta, T)$ от (8) за Керовската черна дупка имат вида:

$$\begin{aligned} A_1 &\equiv A_1(\beta, T) = \beta^6 (1 + T^2)^2, \\ A_2 &\equiv A_2(\beta, T) = \beta^6 (1 + T^2)^3, \\ A_3 &\equiv A_3(\beta, T) = -6\beta^4 (1 + T^2)(5 + T^2), \\ A_4 &\equiv A_4(\beta, T) = \beta^4 (1 + T^2)^2, \\ A_5 &\equiv A_5(\beta, T) = -16\beta^3 T^3, \\ A_6 &\equiv A_6(\beta, T) = -96\beta^2 (1 + T^2), \\ A_7 &\equiv A_7(\beta, T) = 48\beta^2 (2 + T^2), \\ A_8 &\equiv A_8(\beta, T) = 64. \end{aligned} \quad (14)$$

Изборът на рационалните функции $q_j(M, a, \dots, s)$ може да се направи по различни начини. Тъй като (6) е валидно когато $a \neq 0$ и $s \neq 0$, то за да получим $q_j(M, a, \dots, s)$ е достатъчно да разделим на $p_1 = a^2 s^2$. Съответно списъкът с възможни рационални функции за q_j , които можем да получим от (6), е:

$$\begin{aligned} q_1 &\equiv \frac{p_2}{p_1}, \quad q_2 \equiv \frac{p_3}{p_1}, \quad q_3 \equiv \frac{p_4}{p_1}, \quad q_4 \equiv \frac{p_5}{p_1}, \\ q_5 &\equiv \frac{p_6}{p_1}, \quad q_6 \equiv \frac{p_7}{p_1}, \quad q_7 \equiv \frac{p_8}{p_1}. \end{aligned} \quad (15)$$

Виждаме, че при така избраните q_j , следва да вземем седем (т.е. $k = 7$) различни точки от контура на сянката на Керовската черна дупка, за да съставим линейната

система (12), която в дадения случай се свежда до:

$$\sum_{j=1}^7 A_j(\beta_i, T_i) q_j = B(\beta_i, T_i) \equiv B_i. \quad (16)$$

Тук съгласно (6) и (14):

$$\begin{aligned} A_{i1} &\equiv A_2(\beta_i, T_i) = \beta_i^6(1 + T_i^2)^3, \\ A_{i2} &\equiv A_3(\beta_i, T_i) = -6\beta_i^4(1 + T_i^2)(5 + T_i^2), \\ A_{i3} &\equiv A_4(\beta_i, T_i) = \beta_i^4(1 + T_i^2)^2, \\ A_{i4} &\equiv A_5(\beta_i, T_i) = -16\beta_i^3 T_i^3, \\ A_{i5} &\equiv A_6(\beta_i, T_i) = -96\beta_i^2(1 + T_i^2), \\ A_{i6} &\equiv A_6(\beta_i, T_i) = 48\beta_i^2(2 + T_i^2), \\ A_{i7} &\equiv A_8(\beta_i, T_i) = 64, \\ B_i &\equiv -A_1(\beta_i, T_i) = -\beta_i^6(1 + T_i^2)^2. \end{aligned} \quad (17)$$

Когато седемте точки от контура на сянката са така подбрани, че $\det A_{ij} \neq 0$, то съответните им седем решения $q_j(\beta_i, T_i)$ на (12), са:

$$\begin{aligned} \mathbf{q} &= \mathbf{A}^{-1} \cdot \mathbf{B} \equiv \mathbf{v}, \\ \mathbf{q} &\equiv (q_1, q_2, q_3, q_4, q_5, q_6, q_7), \\ \mathbf{B}^T &\equiv (B_1, B_2, B_3, B_4, B_5, B_6, B_7). \end{aligned} \quad (18)$$

Съответната на (11), разрешима относно масата M , спин параметъра a на Керовската черна дупка и синуса от ъгъла на инклинация s , система полиномиални уравнения, би могла да е тази за q_1 , q_2 и q_4 , което означава, че $(Q_1, Q_2, Q_3) = (q_1, q_2, q_4)$. Съгласно (15) имаме:

$$\begin{aligned} M &= \sqrt{v_2}, \\ a &= \frac{\sqrt{v_2^3 - v_1 v_4^2}}{v_2}, \\ \sin \theta_0 &= \pm \frac{v_4}{\sqrt{v_2^3 - v_1 v_4^2}}. \end{aligned} \quad (19)$$

Тъй като така определените стойности на M и a зависят от мащаба в който е начертан контурът на сянката на нашата черна дупка ($M = \widetilde{M} M_u$, $a = \widetilde{a} M_u$), то ще е добре да изразим чрез v_1 , v_2 и v_4 тяхното отношение $a_* \equiv a/M$. Имаме:

$$a_* \equiv \frac{a}{M} = \frac{\sqrt{v_2^3 - v_1 v_4^2}}{v_2 \sqrt{v_2}}. \quad (20)$$

Другите четири решения за q_j на линейната система (16) задават връзки между различните β_i и T_i на избраните седем точки от контура на сянката, които са конкретни съотношения, отнасящи се за сянката на Керовската черна дупка. С други думи, за всеки седем β_i ($\beta_i \neq 0$) и $T_i \equiv \tan \zeta_i$ от контура на сянката на Керовската черна дупка, са валидни следните четири свързващи ги съотношения:

$$\begin{aligned}
v_3 &= \frac{(v_1 + 1)^2 v_4^2}{v_2^2} + \frac{4v_2^4}{v_4^2} - 2(16v_1 + 1)v_2, \\
v_5 &= \frac{v_1(v_1 + 1)v_4^2}{v_2} + \frac{v_2^5}{v_4^2} - (2v_1 + 1)v_2^2 \geq 0, \\
v_6 &= v_2^2 - \frac{(v_1 + 1)v_4^2}{v_2} \geq 0, \\
v_7 &= \frac{1}{v_4^2} \left[v_2^2 - \frac{(v_1 + 1)v_4^2}{v_2} \right]^3 \geq 0.
\end{aligned} \tag{21}$$

При това $v_i = 0$ за всяко $i > 4$, когато ъгълът на инклинация $\theta_0 = \pi/2$.

Когато черната дупка на Кегг не е гола сингулярност ($a \leq M$), координатата β достига максимум $b \equiv \beta_{max}$ при който $\beta' = 0$ и съответно $\tan \zeta \equiv T = 0$. Можем да наречем b "вертикален полудиапетър" на регулярната черна дупка. Друга характерна стойност на β от контура на сянката на регулярната черна дупка на Кегг, е $b_0 \equiv \beta(r_0)$ за която $\alpha \equiv \alpha(r_0) = 0$. Удобно е да изразим тези две отсечки от контура на сянката на регулярната черна дупка на Кегг чрез M , a и s . Зависимостта на b от параметрите M , a и s се получава непосредствено от (6) при $T = 0$. Имаме следното кубично уравнение за b^2 :

$$b_*^4 (b_*^2 - 27) - a_*^2 b_*^4 c^2 (b_*^2 - 30) + a_*^4 b_*^2 c^4 (b_*^2 - 96) + 64a_*^6 c^6 = 0, \tag{22}$$

където $a_* \equiv a/M$, $b_* \equiv b/M$ и $c \equiv \cos \theta_0$. Намирането на връзката между b_0 , M , a и s е важно, защото ако вече сме получили стойностите на параметрите M , a и s , то с помощта на b_0 можем да установим положението на "вертикалната" ос β , което ще позволи да определяме координатите на точките от контура на сянката в "хоризонтално" направление. Нека $T_0 \equiv T(r_0)$. Тогава съгласно (4):

$$\begin{aligned}
P_\alpha(r_0) &\equiv -r_0^2(r_0 - 3M) - a^2(r_0 + M) = 0, \\
P_\beta(r_0) &\equiv (b_0^2 + a^2 s^2)(r_0 - M)^2 - 2[r_0^2(r_0^2 - 3M^2) + a^2(r_0^2 + M^2)] = 0, \\
P_T(r_0) &\equiv b_0 T_0(r_0 - M) - as(r_0 + M) = 0.
\end{aligned} \tag{23}$$

За да намерим връзката между b_0 , M , a и s , следва в (23) да елиминираме r_0 и T_0 . Получаваме:

$$\begin{aligned}
&-a_*^8 s^4 (1 - s^2) - a_*^6 [s^6 + 30s^4 - 96s^2 + 64 + b_{0*}^2 s^2 (2 - 3s^2)] + \\
&+ a_*^4 [27s^4 - 3b_{0*}^2 (s^4 + 20s^2 - 32) + b_{0*}^4 (3s^2 - 1)] + \\
&a_*^2 b_{0*}^2 [54s^2 - 3b_{0*}^2 (s^2 + 10) + b_{0*}^4] - b_{0*}^4 (b_{0*}^2 - 27) = 0,
\end{aligned} \tag{24}$$

където $b_{0*} \equiv b_0/M$. По същият начин от (23) като елиминираме r_0 и b_0 , ще намерим как T_0 зависи от M , a и s . Резултатът е:

$$\begin{aligned}
& a_*^2 \left[s^6 (1 + T_0^2)^2 (4 + T_0^2) + s^4 T_0^2 (57T_0^4 - 78T_0^2 + 9) + 96s^2 T_0^4 (1 - T_0^2) + \right. \\
& \left. + 64T_0^6 \right] - a_*^4 T_0^2 [2s^6 (T_0^4 + 2T_0^2 - 7) + s^4 (29T_0^4 - 38T_0^2 + 13) + \\
& \left. + 32s^2 T_0^2 (1 - 3T_0^2) + 64T_0^4 \right] - s^4 T_0^2 (1 + T_0^2)^2 [a_*^6 (1 - s^2) - 27] = 0.
\end{aligned} \tag{25}$$

Acknowledgments

The author acknowledges support by the Bulgarian NSF Grant No. KP-06-N28/7.

Литература

- [1] *H. Falcke, F. Melia, and E. Agol*, *Astrophys. J.* **528**, L13 (2000)
- [2] *J.-P. Luminet*, *Astron. Astrophys.* **75**, 228 (1979)
- [3] *J. Bardeen, Black Holes*, Edited by C. DeWitt and B.S. DeWitt; *École d'été de Physique Théoretique*, Les Houches 1972 (Gordon and Breach Science Publishers, New York, 1973)
- [4] *S. Chandrasekhar, The mathematical theory of black holes* (Oxford Univ. Press, 1992).
- [5] *V. Frolov and A. Zelnikov, Introduction to black hole physics* (Oxford Univ. Press, 2011).
- [6] *P. J. Young*, *Phys. Rev. D* **14**, 3281 (1976)
- [7] *A. de Vries*, *Class. Quant. Grav.* **17**, 123 (2000)
- [8] *R. Takahashi*, *Astrophys. J.* **611**, 996 (2004)
- [9] *K. Hioki and U. Miyamoto*, *Phys. Rev. D* **78**, 044007 (2008)
- [10] *K. Hioki and Kei-ichi Maeda*, *Phys. Rev. D* **80**, 024042 (2009)
- [11] *L. Amarilla, E. Eiroa and G. Giribet*, *Phys. Rev. D* **81**, 124045 (2010)
- [12] *L. Amarilla and E. F. Eiroa*, *Phys. Rev. D* **85**, 064019 (2012)
- [13] *A. Yumoto, D. Nitta, T. Chiba, and N. Sugiyama*, *Phys. Rev. D* **86**, 103001 (2012)
- [14] *A. Abdujabbarov, F. Atamurotov, Y. Kucukakca, B. Ahmedov and U. Camci*, *Astrophys. Space Sci.* **344**, 429 (2013).
- [15] *L. Amarilla and E. Eiroa*, *Phys.Rev. D* **87**, 044057 (2013)

- [16] *P. Nedkova, V. Tinchev and S. Yazadjiev*, Phys. Rev. **D 88**, 124019 (2013)
- [17] *Shao-Wen Wei, Yu-Xiao Liu*, JCAP **11**, 063 (2013)
- [18] *V. Tinchev and S. Yazadjiev*, Int. J. Mod. Phys. **D 23**, 1450060 (2014)
- [19] *Uma Papnoi, Farruh Atamurotov, Sushant G. Ghosh, and Bobomurat Ahmedov*, Phys. Rev. **D 90**, 024073 (2014)
- [20] *Pedro V. P. Cunha, Carlos A. R. Herdeiro, Eugen Radu, Helgi F. Runarsson*, Phys. Rev. Lett. **115**, 211102 (2015)
- [21] *Shao-Wen Wei, Peng Cheng, Yi Zhong, Xiang-Nan Zhou*, JCAP **08**, 004 (2015)
- [22] *V. Tinchev*, Chin. J. Phys. **53**, 110113 (2015)
- [23] *Takayuki Ohgami, Nobuyuki Sakai*, Phys. Rev. **D 91**, 124020 (2015)
- [24] *Tim Johannsen*, Class. Quantum Grav. **33**, 113001 (2016)
- [25] *A. Abdujabbarov, B. Juraev, B. Ahmedov et al.*, Astrophys Space Sci **361**, 226 (2016)
- [26] *Muhammed Amir, Sushant G. Ghosh*, Phys. Rev. **D 94**, 024054 (2016)
- [27] *Takayuki Ohgami, Nobuyuki Sakai*, Phys. Rev. **D 94**, 064071 (2016)
- [28] *F. Atamurotov, S. G. Ghosh and B. Ahmedov*, Eur. Phys. J. **C 76**, 273 (2016)
- [29] *Yang Huang, Songbai Chen, Jiliang Jing*, Eur. Phys. J. **C 76**, 594 (2016)
- [30] *M. Cvetič, G.W. Gibbons, C.N. Pope*, JCAP **08**, 016 (2017)
- [31] *Mingzhi Wang, Songbai Chen, Jiliang Jing*, JCAP **10**, 051 (2017)
- [32] *Jai Grover, Jutta Kunz, Petya Nedkova, Alexander Wittig, Stoytcho Yazadjiev*, Phys. Rev. **D 97**, 084024 (2018)
- [33] *Rajibul Shaikh*, Phys. Rev. **D 98**, 024044 (2018)
- [34] *G. Gyulchev, P. Nedkova, V. Tinchev and S. Yazadjiev*, Eur. Phys. J. **C 78**, 544 (2018)
- [35] *Naoki Tsukamoto*, Phys. Rev. **D 97**, 064021 (2018)
- [36] *Pedro V. P. Cunha, Carlos A. R. Herdeiro, Maria J. Rodriguez*, Phys. Rev. **D 97**, 084020 (2018)
- [37] *Changjun Gao, Youjun Lu, Shuang Yu, You-Gen Shen*, Phys. Rev. **D 97**, 104013 (2018)
- [38] *Mingzhi Wang, Songbai Chen, Jiliang Jing*, Phys. Rev. **D 97**, 064029 (2018)
- [39] *Mingzhi Wang, Songbai Chen, Jiliang Jing*, Phys. Rev. **D 98**, 104040 (2018)

- [40] *Ali Övgün, İzzet Sakallı, Joel Saavedra*, JCAP **10**, 041 (2018)
- [41] *Pedro V. P. Cunha, Carlos A. R. Herdeiro*, Gen. Rel .Grav. **50** no.4, 42 (2018)
- [42] *Yang Huang, Yi-Ping Dong and Dao-Jun Liu*, Int. J. Mod. Phys. **D 27**, 1850114 (2018)
- [43] *X.G. Lan and J. Pu*, Mod. Phys. Lett. **A 33**, No. 17, 1850099 (2018)
- [44] *G. Gulchev, P. Nedkova, V. Tinchev and S. Yazadjiev* AIP Conference Proceedings **2075**, 040005 (2019)
- [45] *Hui-Min Wang, Yu-Meng Xu, Shao-Wen Wei*, JCAP **1903**, 046 (2019)
- [46] *Muhammed Amir, Ayan Banerjee, Sunil D. Maharaj*, Annals Phys. **400**, 198 (2019)
- [47] *Rajibul Shaikh*, Phys. Rev. **D 100**, 024028 (2019)
- [48] *Kimet Jusufi, Mubasher Jamil, Paolo Salucci, Tao Zhu, Sumarna Haroon*, Phys. Rev. **D 100**, 044012 (2019)
- [49] *Xiao Yan Chew, Vladimir Dzhunushaliev, Vladimir Folomeev, Burkhard Kleihaus, Jutta Kunz*, Phys. Rev. **D 100**, 044019 (2019)
- [50] *Shao-Wen Wei, Yuan-Chuan Zou, Yu-Xiao Liu, Robert B. Mann*, arXiv:1904.07710v1 (2019)
- [51] *Sumarna Haroon, Kimet Jusufi, Mubasher Jamil*, arXiv:1904.00711v1 (2019)
- [52] *Vitor Cardoso, Paolo Pani*, arXiv:1904.05363v3 (2019)
- [53] *Ali Övgün, İzzet Sakallı, Halil Mutuk*, arXiv:1904.09509v1 (2019)
- [54] *Mingzhi Wang, Songbai Chen, Jieci Wang, Jiliang Jing*, arXiv:1904.12423v1 (2019)
- [55] *E. Contreras, J. M. Ramirez-Velasquez, Á. Rincón, G. Panotopoulos, P. Bargueño*, arXiv:1905.11443v2 (2019)
- [56] *Md Sabir Ali, Muhammed Amir*, arXiv:1906.04146v1 (2019)
- [57] *Fen Long, Songbai Chen, Jiliang Jing*, arXiv:1906.04456v1 (2019)
- [58] *Ali Övgün, İzzet Sakallı, Joel Saavedra, Carlos Leiva*, arXiv:1906.05954v2 (2019)
- [59] *Ernesto Contreras, Ángel Rincón, Grigoris Panotopoulos, Pedro Bargueño, Benjamin Koch*, arXiv:1906.06990v3 (2019)
- [60] *Mingzhi Wang, Songbai Chen, Jiliang Jing*, arXiv:1908.04527v1 (2019)
- [61] *Vásquez S., Esteban, E.*, Nuovo Cim., **119B**, 489 (2004)
- [62] *The Event Horizon Telescope Collaboration, Kazunori Akiyama, Antxon Alberdi, Walter Alef, Keiichi Asada, Rebecca Azulay, Anne-Kathrin Baczko, David Ball, Mislav Baloković, John Barrett et al.*, Astrophysical Journal Letters **875**, L1 (2019)

- [63] *The Event Horizon Telescope Collaboration, Kazunori Akiyama, Antxon Alberdi, Walter Alef, Keiichi Asada, Rebecca Azulay, Anne-Kathrin Baczko, David Ball, Mislav Baloković, John Barrett et al.*, Astrophysical Journal Letters **875**, L2 (2019)
- [64] *The Event Horizon Telescope Collaboration, Kazunori Akiyama, Antxon Alberdi, Walter Alef, Keiichi Asada, Rebecca Azulay, Anne-Kathrin Baczko, David Ball, Mislav Baloković, John Barrett et al.*, Astrophysical Journal Letters **875**, L3 (2019)
- [65] *The Event Horizon Telescope Collaboration, Kazunori Akiyama, Antxon Alberdi, Walter Alef, Keiichi Asada, Rebecca Azulay, Anne-Kathrin Baczko, David Ball, Mislav Baloković, John Barrett et al.*, Astrophysical Journal Letters **875**, L4 (2019)
- [66] *The Event Horizon Telescope Collaboration, Kazunori Akiyama, Antxon Alberdi, Walter Alef, Keiichi Asada, Rebecca Azulay, Anne-Kathrin Baczko, David Ball, Mislav Baloković, John Barrett et al.*, Astrophysical Journal Letters **875**, L5 (2019)
- [67] *The Event Horizon Telescope Collaboration, Kazunori Akiyama, Antxon Alberdi, Walter Alef, Keiichi Asada, Rebecca Azulay, Anne-Kathrin Baczko, David Ball, Mislav Baloković, John Barrett et al.*, Astrophysical Journal Letters **875**, L6 (2019)
- [68] *Roy P. Kerr*, Phys. Rev. Lett. **11**, 237 (1963)
- [69] *Ezra Newman, Allen Janis*, Journal of Mathematical Physics. **6**, 915 (1965)
- [70] *Ezra Newman, E. Couch, K. Chinnapared, A. Exton, A. Prakash, R. Torrence*, Journal of Mathematical Physics. **6**, 918 (1965)
- [71] *W. Gröbner*, Über die Eliminationstheorie, Monatshefte für Mathematik **52**, 71 (1950)
- [72] *B. Buchberger*, ACM SIGSAM Bulletin, **10**, 19 (1976)